

NÉHAY NEMZETES KECZER MENYHART VR. TETTE¹
FELET 1683 DIE 8 MARTIY.

Versus Funebres Persona 1.

1. Szomoru fzkakra nyelvem hogy fakadgyon,
Jelen való forfon fzivem meg indullyon,
Ki ki legyen túró ez kis fzolason
Nem lesz unodalom mostani fzolasom.
2. Nemes és Nemzetes Vitézlő fzemélyek
Nemes Varmegyekben tündőklő fő rendek
Minden fzerzetbéli Tekintetes népek
Az mit most beszélek jól észbe vegyétek
3. Tudgyátok hogy meg kel valaha halnotok
Ezen sorsra szükség bizonynal jutnotok
Halálnak fzkását hát meg tanuljátok
Hogy jó készülettal ötet várhattatok.
4. Gyermek voltam midőn ezt jól meg tanultam
Poeták írásit mikoron forgattam,
Töb fzip írások közt ez versre találtam
Csak el fzmorodtam mikoron olvastam :
5. »Est communis mors, mors nulli parcit honori
Nobilis et civis veniunt ad funera mortis.«
Az halál nem kedvez semmi féle rendnek
Az főméltóságok mind kedveznek ennek
Nemes és nemtelen egyiránt elesnek
Halálnak törébe együvé kerülnek.
6. Ha soha világra Anyánktul nem lennénk
Halál nyilaitul soha nem rettegnék
Valamennyin első Atyánktul eredénk
Halállal az bűnért ottan meg szerződénk.
7. Angyali formában, testünk terhe nélkül
Ha jönnénk világra csont, hus és tag nélkül
Volnánk bizonyára halandóság kevéül
Halál is el veszne emlékezetünkéből.
8. Teremptet állatnak ez tulajdonsága
Hogy az honned vagyon első mozdulása
Oda siet megint, nincs állandósága
Tudgya hogy ott léssen néki maradása.
9. Vizekis tengerbűl az mint ki fzakadnak
El terjedet föld fzinén mind addiglan folyanak
Míglen hazájokhoz el vífza nem jutnak
Előbbi helyekhez bé nem takarodnak.

¹ Teteme.

10. Világban bujdosó embernek is része
Eredet az földből oda is lefz térte
Föld fölöt nem lehet maradando helye
Földből löt és földé kel ismét lenie.
11. Az lelke peniglen Istenhez egyedül
Vágyódik az kinek ő lehelletébül
Férkezet az testbē ő bölcs tetszésébül
Hogy lenne míg élne képe csak egyedül.
12. Pogány volt *Ciceró*, de itt igazmondó,
Tutta hogy az élet csak ideig tartó,
Bebē meg fzegődöt halálhoz hasonló
Nem penig örökes jófzázhoz igyenlő.
13. Mellybē ugy kel élned, mint holnap meg halnal,
Ha halni nē akarsz elni nem kivantal
Meg talalod ez fzep fzokat *Senecanal*
Hogy bizonyosb femmi nincsen az halalnal.
14. Irja *Plutarchus* is Aegyptom orfzagbā
Hogy midōn vendégek vadnak vigasagban
Meg holt fű koponyat fugesztnek hazokbā
Jelentvén hogy ōkis jutnak azon forsbā.
15. *Justinus* Csaszaris meg hatta hogy ágyát
Porral meg hintenék gyenge nyofzolyáját
Emlétem azzal teste rothadását
Rövid idő alat porra változását.
16. *Severus* kiralyrul olvasom bizonyal
Hogy fzip fzüvetsége volt néki halalal
Élte fogyta elöt vétetet az által
Magához illendő koporsót husanal
17. Mellybē igen gyakran belé fekszik vala
Könyve ki csordulván im ezt mondgya vala
Im kit Orfzag alig birhat vala
Rövid nap fekszik ezen kis hajlékba
18. Juta most eszemben egy bölcs Ember dolga
Az midōn koros életére juta
Kérdezik ha hamar történik halála
Lenne jé¹ az neki fzomorúságára?
19. Monda hogy ez portay (?) megunt ros z hajlékkal
Semmit nē gondolna, inkab igassaggal
Ő meg változtatna élettét halalal
Nyughatatlansagot csendes nyugalommal.
20. Igy ezis Nemzetes Keczer Menyhart Urunk
Kit ez koporsóban halva téve látunk
Nemes szabadsagban igen régi águnk
Juta, hogy nyeresseg az halal minékünk.

¹ -e.

21. Genealogiája fel mene fokara
Fel vihetnők nevezetes nagy Vrakra
De az halál mind ezt el szakasztotta
Hallyatok mint fenlik kereftényi volta.
22. Kicsinységűt fogvast, elte vegeigle
Alhatatoskepen meg marat az hitbe
Az Attyafiú buzgó szertetben
A szegény rendelis élt igen kedgyessen.
23. Mind nagynek kicsinnek, fok helyeken szolgált,
A szegény Arvakat, gyamoítalanokat,
Mindenkor oktata, forgata dolgokat
Nem szanta senkitül jambor szolgalattyat
24. Böcsületes, kegyes, ezes, okos, csendes,
Dolgaibá rendes, igaz tökéletes,
Hazaja szerető, mindenben Istenes,
Volt lelki dolgokban buzgo s igen szives.
25. De mivel hallatok nincsen valogatás,
Halaltul nincs senkin semminemő szánás,
Hogy ezt el ragata vagyon csak nagy sírás
Társa s gyermekitül keserves ohajtás.
26. Vgy van bűnnek földgya az halál fulangja (igy !)
Im erős mérgével eztis által járta,
De ha koporsobul mostan fel alhatna
Intene kegyesen mindent halgatasra.
27. Nagy csendessen, szépen s igen keservessen,
Szavát fel elmelné, életineg (!) végen
Fohaskodnék szibül Istenhez könyveztvén
Vig bucsuvételhez, fogna ilyenkeppen.

Persona 2.

1. Életemnek rézfét jobbára el élvén,
Annak minden napját búval egyelétvén,
Kisdét kortul fogvast vilagon tengődvén,
Kész vagyok bucsuzni, már az halál révén.
2. Igen kedves dolog világtul meg valnom,
Az kibé életem vala mint egy álom,
Fáratság, nagy munka igazán meg vallom,
Egész napjaimbá nē volt nyugodalom.
3. Jártam, keltem, mentem, szűntelen forgottam,
Földi lakosok köfzt, mint hangya bolygottam,
Romlando tagomnak, de nē találhattam
Illendőb hajlokot, mint kiben most hagtam.
4. Ez utolsó forsom nyereségnek tartom
Az kire menendő minden test ugy latom
Nem volna efzesség előtte bujdosnom,
Holot nyilván tudom ez volt az én czéлом.

5. Tettető világnak fényes dicsősége,
Nem gazol meg engem hamis fényessége,
Az jövődő jónak nagyobb ő hitele
Holot nincs lelkeknek semmi rövítsége.
6. Vagy eléb vagy utób reá kelet kelnem
Halalnak fzinétől nem reteget testem,
Ezt hozta magával az én születésem,
Hogy lenne valaha koporsóba tértem.
7. Odais gyomrabã földnek mint Anyamnak,
Cséendes kebelébe jutot minden tagnak,
Ez lefz kamaraja miglen halatoknak,
Angyali trombiták meg nem *fuvalkodnak*.
8. Dobogjon már rajtam lovasok sereghe
Roppant orfzagoknak indullyon meg népe,
Dobnak, Trombitának halassék zengése
De Keczer Menyhartnak nē leszen féelme.
9. Szaladgyon bár az nép kő fallos kastélyban,
Ellensége elót zaródyék várábã,
De Keczer Menyhartnak az ő hajlékábã,
Léfzen maradása csak ez kis ládában.
10. Ne vélt tehát hogy én víffza vonó fzível,
Mennék halalnak sebes követével,
Mínek meg kel lenni, legyen meg izível
Isten hozad világ, leszek majd Istennel.

Conversio ad Deum.

11. Örök mindenható Felséges Vr Isten,
Nagy alázatossan borulok elődben
Ne nézd fok vétkeket, kit tetem éltemben,
Szegény bünös szolgad szavat ved fűledben.
12. Gyarlóságtul eset gonofz bűneimet
Ne nézed Vr Isten cselekedetimet,
Inkáb közelt velem te szent érdemidet,
Lám én éretem is ontotad véredet.
13. Én végső napomon fogadgy be kedvedbē
Es helyheztes engem Abraham keblében
Te job kezad felől legyek itéletben
Hogy dicsérhesselek szentek feregében.
14. Istenemnek várván nagy irgalmasságát,
Fordétom hozzátok már fzívemnek szavat,
Jelen való népséghe nyelvemnek mondását,
Ereszd koporsombúl végző búcsúzását.

(Méltóságos Fejedelemtől búcsúzik.)

15. Leg elsőbő hozzád fordul az én elmém,
Méltósággal fénlő kegelmes fejedelmem
Kinek jó voltabúl bujdosásbá éltem
Bratsagat bőven mindenkoron vettem.
16. Kiért az Vr Isten gazdagon meg algyon
Mindenkor állandó birodalmat adgyon,
Hogy meg romlot házánk általad vigagyon
Boldog emlékezet utánad maradgyon
17. Tovabba fzolgnak ezis kívánsága,
Hazánkat környűl vet elenség soksága
Általad rontasék fene vrasága
Meg térjen orfzágunk régi fزابadsága.

(Hazas Tarsatul bucsuzik.)

18. Fordulok már hozad kedves Hazas Tarsom
Mariaffi Eörsebet kivel edgy test voltam
Szamos efsztendőkik veled egyűtt laktam
Hufzony negy efsztendőt kedvessen mulattam.
19. Ennyi időök alat velem tet fok jókért,
Az fzent házasagbá való hűségédért,
Bujdosó éltemben velem tűrésédért
Éltetbē, holtotbā légy áldásbā azért.
20. Tudom hogy siralmas túled el menésem
Mivel nem lesz többé hozzád meg térésem,
Hogy ha valamibē ellened vétetem,
Most végző óramon meg bocsásad nékem.
21. Had el fírásodat, ne fzagatd magadat,
Tőrűld el orczádról könyv hulatasodat
Ne firasd mod nélkül az én halalomat
Hadgyad az Istenre minden dolgaidat.
22. Él az igazaknak a leg főb Tutora
Minden özvegyeknek és árváknak Attya,
Ki téged fem hagy el, vagyon reád gondgya
Arvaiddal edgyűtt bizál csak ő hozzá.

(Fiaitul és leányitul bucsuzik.)

23. Alyatok már elő tiis csemetéim,
Miklós, Imre, Sandor, fzerelmes Fiaim,
Katicza, Sophia, édes két leányim,
Halyatok utolsó bucsuzu beszédim.
24. Benetek el hadlak, ratok már nem nézek,
Attyaj tisztembűl mai nap ki lépek,
Gondviselésteket az Mennybűl kérjétek
Édes Anyatokat fzépen böcsüllýétek.

(Keczer András Bátyától.)

25. Nemzetes, vitézlő Keczer Andras Battyam,
Az kivel vér szerint egy test és vér voltam,
Attyafiúsagodat bűven fokszor láttam,
Kivalképen mikor nagy igybē forgottam.
26. Hozzam meg mutatod Attyafiúsagodat
Fizessen meg Isten, adgyon minden jókat
Mint öreg Batyoknak izegény arvaimat
Teneket ajánlom gyámoltalanokat.

(Keczer Anna Nénitől.)

27. Nemzetes lipóczi Keczer Anna Néném,
Légyen te hozdad is utolsó beszédem,
Tudom, hogy keserves túled el menesem,
De ezt így akarta kegyelmes Istenem.

(Keczer Klára Nénétől.)

28. Néhaj Nemzetes Szinyey Miklósnak
Keserves özvegye, most Keczer Menyhartnak
Kedves Néném asszony füled egy szavamnak
Legyen nyitva kérlek végh bucsúzásának.
29. Sok jó téteményid vettem életemben,
Hogy mig halalhatnam azt tudtam itélvén,
De nyila keserves halalnak érkezvén
Mit fizetek imár nem tudom holt lévén
30. Ez vilagon még élsz fizessen meg ingyen
Jó akaratodat néked az Vr Isten
Mellyel voltal hozzám ez gyarló etlebē
Légy velem kívánom örök dicsőségbe.

(Keczer, Székely és Szirmay Attyafiaitól.)

31. Nemes és Nemzetes töb Attyámfiak,
Keczer, Székely, Szirmai ágon kik öcséim,
Bátyatok utolsó bucsuzó beszédim,
Ah meg bocsásatok ha voltak vétkeim,
32. Ti vattok az Nemes s Nemzetes két ágnak
Keczer és Szirmay nagy familiának
Szép virágzó és ki terjet agamnak
Gyámolói s legyetek terjesztői annak.

(Rövid szóval mind Rokonitól, jó akaróitól és fozomszéditől bucsuzik.)

33. Végre hozzatok is fzerelmes rokonom,
Fordulok s bucsuzok sok jó akaróim,
Hugaim, Menyeim és kedves Sogorim,
Im már hozzatok minden jó szomszédim.

34. Egy szóval itt jelen levő minden rendek
Kik temetésemre ez helyre gyűltetek
Kerefzténységteket ezzel jelentsétek
Isten fizesse meg jó téteményteket.

Finis.

E búcsuztató a zayugróczy levéltárból került elő, hova hihetően a Petrőczy család irataival jutott. A három Keczer testvér: Ambrus, András és Menyhért neve gyakran fordul elő a XVII. század második felében. Mindhárman részt vettek az akkori nemzeti mozgalomban. A köszvényes Ambrus Thököly Istvánnak volt fáradhatatlan jószágigazgatója, levelezője s mindennemű ügyeinek gondos intézője. Menyhért már 1657-ben járt egy pár küldetésben betegeskedő bátyja helyett, Thököly megbízásából. 1658-ban mindhárom testvért — másokkal együtt ügyvédének vallja Thököly (*Tört. tár 1896. 202—240. l.*). András 1659-től fogva Sárosmegyének volt országgyűlési követe. Ambrus állandóan Thököly mellett maradt, Menyhért pedig a megyében s az összeesküvők összejövetelein vitte a szót és a bujdosók táborában harczolt.

Pauler Gyula ezt írja róla: »Keczer Menyhért, Ambrusnak öccse, egy bigott, szenvedélyes lutheranus, a felvidéknek leglármásabb, legmocskosabb száju szónoka, Sárosmegyének úgyszólván ura« (*Wesselényi Ferencz és társainak összeesküvése. I. 99.*). 1671 április 17-ére 45-öd-magával volt a pozsonyi delegatum judicium elé idézve, hol azonban nem jelent meg s mint makacs elmarasztaltatott. A vasvári szerencsétlen csata után Petrőczy seregéhez csatlakozott s vele Sárosnak, Szepesnek húzódott, hol a felkelés érdekében működött (*Századok. 1869. 88, 93.*).

1672 után — úgy látszik — többször járt a portára követségben (*Tört. tár 1899. 443., 1902. 559.*). 1676-ban a bujdosók főtanácsosai közt találjuk nevét (*Tört. tár 1886. 342.*). Jó barátságban élt Thököly egyes diplomatájával, a késmárki Absolon Dániellel, a ki kétszer is mentegeti magát, hogy »Keczerné asszonyom parancsolatjának eleget nem tehetett, de semminémű francziai portékát nem vihetni postán; ehhez képest bizony a szívem fáj ennyi sok szép dolgokat látván s módom nem lévén az elvitelben, mert nem bátorságos, nem is lehet« (*Tört. tár 1899. 442. 446.*).

Keczer Ambrusról tudjuk, hogy Pozsonyba idéztetett s útközben Nagyszombat alatt halt meg, kevéssel utóbb mint Czeglédi István, 1671 jún. 5-én.

András Pozsonyban ki tudta magát menteni (*Pauler, id. m. II. 362.*), később azonban 1687 márcz. 5-én Caraffa őt is kivégeztette Eperjesen.

Menyhért halála ideje talán ma sem volna megállapítható, ha Absolon, a jó barát fel nem jegyezte volna. 1681 okt. 21-én Kővárról írja a franczia követnek Du Vernay-nek: »deflexeram ad invisendum dominum Keczer, qui lecto ab aliquot septimanis affixus intra spem vitae et metum mortis versatur«; — november 5-én pedig szintén Kővárról ugyanannak: »non mirabitur, quod ab aliquibus diebus nihil scripserim.

Recesseram enim ex hoc loco ad recondendum dominum Keczer amicum nostrum, qui 26. octobris vitam et exilium deposuit« (Tört. tár 1887. 333, 335.).

Okának kellett annak lenni, a miért Absolon egyik levelében sem nevezi meg a helyet, a hol barátja betegen feküdt és meghalt. Legalább is egy pár napi járó földre lehetett Kővartól s közel a császáriaktól megszállott területhez, mert különben alig volna értelme ennek a titkolózásnak. Mint a búcsuztató kelte mutatja, a tulajdonképpeni temetés majdnem másfél év múlva történt meg — szintén megnevezetlen helyen. Talán ekkor sem a család rendes temetkezési helyén, mert különben többet tudna róla a leszármazási tábla, melyhez képest Nagy Iván ennyit mond róla: »Menyhért külföldön élt, nejével Máriássy Erzsével együtt.« Pór Antal sem emlékszik róla (Századok. 1890. — Tört. tár 1891.). Gyermekeiről a leszármazási tábla semmit sem tud. Csupán a Pallas Lexiconban mond Latkóczy Mihály annyit, hogy »Menyhértnek fia Sándor a kurucz költő 1697. párbajban elesik«: míg Nagy I. szerint a párbajban elesett Sándor, testvére volt volna Ambrusnak, Andrásnak és Menyhértnek.

E búcsuztató nyomán Menyhért gyermekeinek nevei ismertekké válnak s hihetően fognak még előkerülni rájuk vonatkozó adatok. Magának a bujdosónak életét, működését, fejedelméhez való viszonyát, hazája szabadságáért, vallásáért bebizonyított áldozatkészségét, saját és bujdosó társai törekvését, óhajításait e versek híven rajzolják.

Közli: GRAGGER RÓBERT.

BENKŐ JÓZSEF, GR. SZÉCHENYI FERENCZ, GR. FESTETICH
GYÖRGY, ARANKA GYÖRGY LEVELEJ GRÓF TELEKI
SÁMUELHEZ.

1.

Méltóságos R. Sz. B. Gróf Consiliarius Ur,

Kegyelmes Patronus Uram!

Soha nékem nagyobb szükségem nem volt könyvre, mint Nagyságodnak két manuscriptum Volumenjére, a

1. *Simigianus* Ambrus Históriaja, mely is nálam hibáson és talám nem is egészen van leírva.

2. *Szamosközii Pentades*, mellyből nintsen nálam egyéb valami excerptumnál. Ez egybenn ugyan kettős nagy kérés. De hogy nemes jó alkalmatosság leszen az adandó könyveknek elhozására (annyira, hogy nem lehet a' kártól félni) bátorodom hozzá tenni:

3. *Cl. Bod Scriptorum Historiae Hung. Notitiam* in 4to

4. *Relationem Historico-Politicam* von Johann Hieronym im Hot, von Merlach-Schultzbach 1684 in 4to